

Cancellariæ regulis, Monasterium Casinense appellent Nullius, tamen propriæ et Episcopalis Diœcesis est, et appellari debet, eisque Prælati, cum singularem quamdam ac propriam, alteri non communem obtineat prærogativam dignitatis, omnimodam Episcopalem jurisdictionem, exceptis iis quæ ad ordinem spectant, obtinet, et sæpe etiam Episcopus nominatur. » Sed ne in istis amplius moremur, ipse Merat. in adnot. ad Gav. Thes. Sac. Rit. part. II, tit. 8, rub. 2, not. 6, affirmat neminem nominari posse in Canone, ut dicit Gavant., nisi tamen aliquod militet singulare Privilegium Apostolicum, vel legitima et inveterata consuetudo, qualis viget in Galliis pro Rege, et Venetiis pro Duce.

(13. De nominum recitatione et de Diptychis alibi erit sermo. (14. Monendum tantum hic est cum Azor. lib. x, cap. 22, quæst. 3, posse recte Sacerdotem in *Memento* pro Infidelium, Hæreticorum, Schismaticorumque conversione ad Deum intercedere, cum illa sit privata, non publica precatio. (15. Oratio *Communicantes* non significat autem fidelium, ut aliqui volunt, sed Sanctorum Communionem, ut patet ex sequentibus verbis: *Et memoriam venerantes*. Addita fuit Canoni juxta Radulphum et Durandum a Siricio Papa, alii tamen tribuunt Lino. Antiquissima est Sanctorum memoria in Canone, et aliqui propterea dicunt non inveniri nisi tantum Martyrum nomina, nam Ecclesia prioribus sæculis nondum Confessores venerari solebat. Alii vero putant, tantum Martyres nominari, quia proprii Sanguinis effusione mortem Domini imitati sunt, de qua memoria recolitur in Missa. Em. Card. Bona etiam advertit: Omnes Martyres qui in canone nominantur, vel Romæ, vel in locis Romano Patriarchatui immediate subjectis passos esse. De reliquis Canonis partibus vide eundem Bona, *Rer. lit. lib. II, cap. 12*, et ejus adnotat. Robert. Sala, *Maeri Hier. verb. Canon Missæ*, Gavant. part. II, tit. 8. (16. Aliquid tamen hic addere oportet de Elevationis ritu in Ecclesia Græca ab antiquissimis temporibus adhibito, non ita in Latina. Dionysius cap. 3 *Eccl. Hierar.*: « Divinissima, inquit, consecrat Mystera, et in aspectum ducit, quæ celebravit. » S. Basilius vero lib. de Spirit. Sancto, cap. 27: « Invocationis verba, cum ostenditur panis Eucharistiæ, et poculum benedictionis, quis Sanctorum scripto nobis reliquit? » Sic etiam S. Germanus in Contemplatione Rerum Ecclesiasticar.

CANONES.

SUMMARIUM.

1. Canonum statuta ab omnibus custodienda. — 2. Canones penitentiales utiliter in multis Synodis sunt impressi, ut Confessarii eos addiscant. — 3. Canon quid sit. — 4-6. Canones disciplinam exteriori præscribentes ex temporum, locorum, et personarum circumstantiis expendendi, quum nonnunquam temperati, et mutati fuerint, ne a vero eorum sensu aberrent. — 7. Quid Patres in condendis Canonibus sibi proposuerint. — 8. Nulli Sacerdotem licet ignorare Canones. — 9. Canones editi ad

formandos mores, vitia eluenda, atque rite regimen Ecclesiæ instituendum potius sunt juris naturalis ac divini interpretatio, et ad particulares casus applicatio, quam juris positivi nova constitutio. — 10. Proinde nulla consuetudo, nec contraria praxis eodem in totum abrogare potest. — 11. Canonum relaxatio quibus de causis facta, et qua cautione. — 12. In Canonibus perscrutandis quænam attendenda sint. — 13. De Canonis vocabulo. — 14. Unde necessitas vulgandi Canones. — 15. Et quare collecti. — 16. De variis methodis in eorum collectionibus

ficar. et Anastasius Synaita serm. de Sacra Synaxi. Græci vero paulo ante communionem Hostiam et Calicem elevant, ut populus Dominicum Corpus et Sanguinem adorare possit, Latini peracta consecratione, Maronitæ demum post Dominicam orationem, et ita etiam Æthiopes. Basnagius exurgit contra hujus ritus antiquitatem in Græca Ecclesia, contendens Dionysium non loqui de Elevatione in Missa, et S. Maximum etiam in suis Scholiis dubitanter de Elevatione explicasse allata Dionysii verba, dicens: « Forsitan intelligit elevationem et exaltationem, quæ fit post divini Panis consecrationem, dum hunc Sacerdos extollit, dicens: Sancta Sanctis, quod magis congruit veritati; » sed si Scholion integrum Basnagius legisset, agnovisset equidem hæc dubitantis non esse verba cum ibi legatur: « Certe hoc manifestum est, quod Pontifex sanctum Panem attollens ostendebat benedictionem, seu Sacramentum, dicens: Sancta Sanctis. » Quamvis recentior sit in Latina Ecclesia elevationis ritus, tamen excedit XII sæculi initium. In ord. Rom. Mabillonii n. 16, et in ord. Rom. Hittorpii legitur: « Cum Sacerdos dixerit *Per ipsum, et cum ipso*, Archidiaconus levat cum offeritorio (palla scilicet, quam Mozarabes filiolum appellat) calicem per ansas, et tenet exaltans illum juxta Pontificem, Pontifex autem tangit a latere calicem cum oblati dicens: *Per ipsum, et cum ipso per omnia sæcula sæculorum*, et ponit Pontifex oblationes in loco suo, et Archidiaconus calicem juxta eas, demisso offeritorio in ausas ejusdem. » Micrologus in fine sæculi XI, cap. 17, hæc habet: « Quum dicimus *Per omnia sæcula sæculorum*, Corpus cum calice levamus, et statim in altare deposita cooperimus, scilicet, demisso offeritorio in ansas calicis, » sed cum Berengarius post medium sæculum XI, suam hæresim in Galliam propagare cœpisset, in ejus detestationem Catholici statim post Consecrationem panis, Corpus elevabant, adorabantque, similiter etiam Sanguinem post calicis consecrationem. Qui mos ita paulatim invaluit in tota Latina Ecclesia. Illius Hildebertus Cenomanensis juxta sæculi XII initium meminit in Expositione Missæ, pariter Robertus Paullulus inter opera Hugonis Victorini, qui scripsit circa annum 1184, sæculo autem XIII, communis erat talis consuetudo in Latina Ecclesia. Vide Robert. Sala in *Bon. lib. II, cap. 13, § 2* et Zaccar. *Bibl. Rit.*, tom. III, part. II, disp. 2, § 21.

formandos mores, vitia eluenda, atque rite regimen Ecclesiæ instituendum potius sunt juris naturalis ac divini interpretatio, et ad particulares casus applicatio, quam juris positivi nova constitutio. — 10. Proinde nulla consuetudo, nec contraria praxis eodem in totum abrogare potest. — 11. Canonum relaxatio quibus de causis facta, et qua cautione. — 12. In Canonibus perscrutandis quænam attendenda sint. — 13. De Canonis vocabulo. — 14. Unde necessitas vulgandi Canones. — 15. Et quare collecti. — 16. De variis methodis in eorum collectionibus

usis. — 17. De Canonum Apostolorum collectione. — 18-20. Collectiones apud Græcos. — 21. Latina Ecclesia quando Canonum collectionibus fuerit usa. — 22. Collectio Dionysii Exigui. — 23. Fulgentii

(1. Canonum statuta ab omnibus custodienda dicitur in cap. 1 de Constitution. potissimum autem ab Episcopis, qui sunt custodes Sacrarum regularum, uti habetur in cap. *Cum scimus*, 9, quæst. 3, quique in sui consecratione se ad id arctissimo obstringunt juramento, ut in cap. *Ego N. de Jurejur. Bened. IV, de Synodo Diœces.*, lib. VII, c. 63, n. 1.

(2. Canones Penitentiales utiliter in multis Synodis sunt impressi, ut Confessarii eos addiscant, et penitentes moneant, quanta olim penitentia pro quibusdam criminibus imponeretur. Idem ibid. num. 5, 6, 7. Vide *Verb. Penitentia Sacramentum*, art. 3, n. 49, ubi afferuntur.

ADDITIONES NOVISSIMÆ.

(3. Ecclesiastica Constitutio Canonis nomine designatur. Canon idem est ac Regula, quæ dicta est ex eo, quod recte ducit, neque aliquando aliorum trahit. (4. Canones disciplinam exteriori præscribentes ex temporum, locorum, et personarum circumstantiis potissimum expendendi sunt. (5. Certum enim est Canones pro temporum, locorum, personarum, aliarumque causarum consideratione et necessitate editos fuisse, et nonnunquam temperatos, aut eadem postulante consideratione, aut necessitate mutatos. (6. Ob neglectam hanc considerationem sæpe a vero Canonum sensu aberratur. (7. In condendis Canonibus nihil aliud sibi Patres proposuerunt, quam ut fidelibus, ac præcipue Ministris Ecclesiæ in suis Decretis seu Canonibus vivendi rationem, atque Ecclesiæ rite administrandæ optimam, maximeque convenientem disciplinam præformarent. (8. Nulli proinde Sacerdotum licet Canones ignorare; quandoquidem eorum neglectui corruptionis Moralis Christianæ primam causam ascribere non verebatur Christianus Lupus, Præfat. in Scholia. (9. Canones editi ad formandos mores, vitia eluenda, atque rite regimen Ecclesiæ instituendum, tametsi aliquid Juris positivi contineant, præcipuum nihilominus, quod in iis occurrit, atque decernitur, potius juris naturalis ac divini interpretatio, declaratio, atque ad particulares casus et causas applicatio, quam juris positivi nova constitutio dicenda est. (10. Proinde nulla, quantumvis inveterata consuetudo, nec contraria multorum praxis Canones in totum abrogare poterit. (11. Quod si Canonum rigor etiam Patrum ætate nonnunquam relaxatus fuerit, hæc relaxatio, non nisi necessitate urgente, aut publica Ecclesiæ utilitate flagitante, indulta est; idque ea semper cautione, ut cessante necessitate, pristinus Canonum rigor servaretur. Sed nequaquam propterea Canonum mitigatio ab eorum studio ac diligenti perscrutatione deterere debet. (12. In Canonibus perscrutandis ratio et spiritus magis quam verba attendenda sunt, ut hinc et sanctissimæ ac utilissimæ non raro ibi contentæ morum regulæ facilius de-

Ferrandi. — 24. Martini. — 25. Cresconii. 26. De Collectione Isidori Mercatoris. — 27. De cæteris collectionibus post Isidorum editis.

tegantur, et intimus quoque Ecclesiæ Patrumque sensus quam clarissime innotescat et percipiatur. Canonibus ex mente Ecclesiæ perpensis, cuinam dubium, quin præcipue Clericorum quisque deprehendat, continuam et jugem in Ministeriis Ecclesiasticis occupationem ab Ecclesia maximopere inculcari; et dum leges ab oneribus tum civilibus tum personalibus Clero exemptionem indulgent, id principaliter intendi, non ut Clerici otio vacantes vitam oneribus exemptam agant, vel commodis temporalibus augeantur, sed ut jugiter, ac sine distractione Altaribus deservire queant, id est vivere ut evangelizent?

ADDITIONES CASINENSES.

(13. Quamvis hic nomine Canonis Ecclesiæ leges significemus, tamen proprie Canon architectorum, necnon aliorum artificum est instrumentum, quo lineæ diriguntur; atque etiam norma et regula ad quam opus omne tam in mechanicis, quam liberalibus artibus exigendum est. Doujat, *Prænot. canon. lib. II, cap. 21*, et *Devoti. Peculiari* vero quadam ratione tum apud Græcos, tum apud Latinos Canon morum regulam significat. Hinc Ecclesia suis constitutionibus hujusmodi vocabulum accommodavit; sive quod a Legis nomine, ut pote imperiosum quiddam nimumque durum sonante, abhorreret, sive quod Juris Ecclesiastici dignitatem magis regulæ nomen, et exinde *Canonis*, decere arbitrata sit, cum hominum mores informare et regere debeat.

(14. Primis Ecclesiæ temporibus, beatissima illa ætate, qua omnes Christi fideles flagrantissima ardebant charitate, vix ullas novas leges condere opus fuit; at labentibus annis vulgandi Canones necessitas apparuit, quum multa regulis indigerent, quibus apte componerentur. Hoc ipsum vero Constantini M. tempora præcessit, et cum adhuc Fideles sub sævissimo Ethnicorum Principum jugo tenerentur, factum est. (15. Quamobrem aucto in dies Canonum numero, ne incerto vagarentur, atque ut omnibus facilius innotescerent, ex multis Conciliis collecti, in unum corpus collati fuere, idque primum in Orientali, postea in Occidentali Ecclesia peractum est. (16. Variæ variis temporibus prodire hujusmodi Canonum collectiones, quarum non una eademque fuit ratio, et methodus. In aliis enim Canones integros legimus, in aliis vero contractos, quædam solummodo Canones, quædam aliæ Canones simul et leges continent, et hæc *Nomocanones* a Græcis appellantur. Methodum etiam in istis collectionibus differre facile colligitur ex eo, quod in antiquioribus ut plurimum ratio temporum est servata, in recentioribus materialium, ad certa enim capita et titulos relati sunt Canones, ut materia ipsa poscebatur. (17. Antiquissima, cujus mentio fit in Ecclesiasticis monumentis, est collectio Ca-

nonum Apostolorum, quos Græci numerant octuaginta quinque, Latini quinquaginta tantum. De horum Canonum auctore, collectione, authenticitate et auctoritate, vid. verb. *Apostolus* n. 15, 16 et 34 ad 42, præsertim vero doctissimam Hieronymi Ballerini dissertationem De antiquis Canonum collectionibus. (18. Post Canones Apostolorum alia est collectio, cujus mentio habetur in Concilio Chalcedonensi. Hæc fortasse initio tantum Canones Nicænos, Ancyranos, Neocæsarienses atque Gangrenses comprehendit; verum postea ei variis additionibus locupletata, etiam Canones Antiocheni, Chalcedonenses, Constantinopolitani, Laodiceni accesserunt; ac medio vi sæculo Ephesini additi sunt. (19. Denique Joannes cognomento *Scholasticus* Presbyter Antiochenus, deinde Justiniano Imperatore, Constantinopolitanus Patriarcha, novæ collectionis auctor fuit, quam in quinquaginta titulos distribuit. In ea leguntur Canones Apostolorum 85, Nicæni 20, Ancyrani 25, Neocæsarienses 14, Sardicenses 21, Gangrenses 20, Antiocheni 25, Laodiceni 59, Constantinopolitani 6, Ephesini 8, Chalcedonenses 27, et Canones 68, ex epistolis S. Basilii desumpti. Joannes idem *Scholasticus* *Nomocanonem* etiam edidit in titulos quinquaginta divisum, ac per materiam distinctum, adjectis legibus præsertim ex Codice et Novellis Justiniani eductis. (20. De cæteris apud Græcos Canonum collectionibus Photii, Simeonis Logothetæ, Alexii Aristini, Arsenii, Harmenopoli, vid. Joann. Doujat., *Prænot. canon.*, lib. III, cap. 6; Jos. Anton. Brunum. *Introduzione alla Giurisprudenza Canonica*, part. IV, cap. 1, § 3; Justell. et Voell. *Biblioth. canon.*, tom. II.

(21. Serius Latina Ecclesia Canonum collectionibus est usa, cum ante Nicenam Synodum Traditionis et Sacræ Scripturæ regulis moderaretur: habita vero Nicæna Synodo, ejus Canones latine redditi sunt, quibus una cum Sardicensibus uti cepit. Ballerin., de Antiqua collectione. Latinis, Quesnell. De codice Canon. Rom. Eccles. Lapsu temporis Græcorum codex privato studio latine redditus est, et ante Dionysianam collectionem duæ præsertim exstiterunt versiones, *Isidoriana* nempe ex Isidori collectione vulgata, et *Prisca*.

(22. Celeberrimum in rem nostram Dionysii Exigui opus est collectio Canonum et Constitutionum Sedis Apostolicæ. Fuit vero Dionysius instituto Monachus, natione Seytha, domicilio Romanus, cujus quanta esset in Græcis, Latinisque litteris peritia, ac in studio totius sacræ eruditionis celebritas, satis exposuit Cassiodorus, qui eo familiariter usus, post ejusdem mortem circa annum 556, insigne de eo testimonium inseruit libro de Divinis lectionibus, cap. 23. Hæc Canonum collectio in partes duas distinguitur; quarum altera Synodorum Canones, altera Romanorum Pontificum epistolas complectitur. Hæc serius in lucem venit, et epistolas comprehendit Pontificum a Siricio ad Anastasium II usque. Novam vero Græcorum Canonum versionem, quam ipse absolvit, usu celeberrimo, ut inquit Cassiodorus,

Ecclesia Romana tunc temporis amplexa est. Dionysii collectionem additionibus auctam Carolo M. Francorum Regi Romæ tradidit Adrianus I, Pontifex Maximus; quapropter *Adriana* vocatur, et quamdam Apostolicam auctoritatem obtinuit, et passim *Codex Canonum* nuncupari cepit.

(23. Celebrantur etiam collectiones Africanæ, Hispanicæ, Gallicanæ, quæ plures numero sunt, et in his fere integra referuntur Ecclesiastica monumenta, habita ratione temporum. Non defuerunt tamen, qui breviter et summatis Canonibus redderent, et in certos titulos distribuerent: inter quos primum obtinet locum Fulgentius Ferrandus Ecclesiæ Carthaginensis Diaconus, qui collectionem suam *Breviationem Canonum* appellavit.

(24. Eadem, qua Ferrandus, ætate florebat Martinus Bracarenensis Episcopus, cujus percelebris est collectio Canonum, seu capitulorum; quorum pars altera respicit Episcopos, Clericumque universum, altera, quæ ad laicos pertinet, complectitur. (25. Deinde Cresconius Africanus Episcopus majorem collegit Canonum copiam, atque *Breviarium Canonum et Concordia*, sive *Librum Canonum* edidit.

(26. Præter cæteras, quæ diversis locis lucubratae fuerunt Canonum collectiones, digna est ut diligentius exponatur collectio Isidori *Mercatoris* aut *Peccatoris*, ob quam magnæ excitatae sunt turbæ, ex eo quod Isidorus veris, quæ ex collectionibus Hispanica, Adriana, aliisque excerpit, falsa non pauca monumenta admiscuit, quæ vel ipse confixit, vel ab aliis conficta litteris mandavit. Continet hujusmodi collectio præter quinquaginta Canones Apostolorum ex Adriana collectione, epistolas Romanorum Pontificum a Clemente usque ad Silvestrum, quarum omnium ipse Isidorus auctor fuit, exceptis duabus Clementis ad Jacobum litteris; tum Canones plurimum Conciliorum, in quibus falsa habetur Constitutio Constantini ad Silvestrum; postremo Pontificum litteras ab ipso Silvestro ad Gregorium M. aliis cum epistolis ac monumentis, quorum pars ex aliis collectionibus sumpta vera est atque germana, præter epistolas omnes Pontificum Siricio antiquiorum ab Isidoro confictas, exceptis S. Damasi ad Paulinum litteris, pars altera cum actis Concilii Romani sub Julio et Concilii I, V et VI, sub Symmacho, excogitata et inventa est. Item conficta sunt capitula falso Adriano I, Pontifici, et Angilramno Metensium Episcopo tributa, eaque post falsas Isidorianas decretales proderunt. Quamvis Isidori collectio usum atque auctoritatem aliquando obtinuerit, tamen hodie clara, et non suspiciosa est falsitas decretalium ac monumentorum, quæ ex penu Isidori educta sunt.

(27. Plures deinde secutæ sunt collectiones, quarum non eadem omnium methodus fuit. Et præter *Collectionem Canonum Pontificalium*, cujus incertus est auctor, memoratu dignæ sunt collectiones Reginonis Monachi Benedictini, qui opus edidit de *Ecclesiastica Disciplina et Religione Christiana*;

Sæc. XI. Burchardi Wormatiensis *Magni decretorum voluminis* auctoris; Anselmi Lucensis, cui tribuitur *Authentica et compendiosa Collectio Regularum, et sententiarum SS. Patrum, et authorabilium Conciliorum*, denique Ivonis Carnotensis, qui *Excerptio-*

CANONICATUS.

SUMMARIUM.

ARTICULUS I. — *Quid sit Canonica, seu Canonica, et Canonica? et unde dicatur.*

1. Canonica vulgo *Canonicatus* est Jus spirituale, quod provenit ex electione, seu receptione alicujus in Fratrem, seu *Canonicum*. — 2. Hoc Jus spirituale, quod præbet Canoniam, consistit primo in Jure habendi in Choro sedem, et vocem in Capitulo. — 3. Secundo consistit in hoc, ut quam primum facultas sese obtulerit, Canonico eandem Canoniam legitime obtinenti, etiam conferatur Præbenda, seu competentis portio fructuum Canonicalium. — 4. Si quis enim simpliciter in *Canonicum* receptus fuerit antequam reditus Canonicales eidem assignentur, sive conferantur, dicitur habere Canoniam, hoc est Canoniam, nondum vero Præbendam. — 5. Si quidem Præbenda ulterius importat Jus ad percipiendos fructus annuos Canonice, sive debitos ex titulo Juris Canonicalis. Unde qui habet utrumque, is *Canonicus Præbendarius* appellatur. — 6. *Canonicus* nomen idem est ac *Regularis*: venit enim a voce Græca *Canon*, quæ regulam significat. — 7. *Canonicorum* prima origo fuit in Monastica Disciplina. — 8. Hinc Sanctus Augustinus ad communem vitam in Domo Episcopali Sacerdotes, et Diaconos congregavit, cujus exemplum secuti sunt plurimi Africae Episcopi, et illi Sacerdotes, et Diaconi pro ministerio suo Distributiones honorum Ecclesiæ accipiebant. — 9. Tuncque primum *Canonicus* dicti sunt illi, qui eas recipiebant, eo quod Ecclesiæ adscripti vitam *Canonicam* conformem ducerent. — 10. Et ipsis etiam fundos per vitam suam possidendos assignabat Episcopus, et sic *Canonicorum*, et *Præbendarum* origo, nomen et usus, invaluit. — 11-17. Quare *Canonicus* dicti sunt. — 18-20. De Regula Crodegangi. — 21-24. De origine Collegiarum. — 25-28. *Canonicorum Regularium* origo. — 29-34. In quo differat Præbenda a Canoniam. — 35. Rursus de *Canonicorum* nomine. — 36, 37. De ratione iorum institutionis. — 38-42. De *Canonicorum* Collegiis, deque Capituli nominis origine. — 43, 44. Unde sæculares dicti.

ARTICULUS II. — *Canonicatus quoad Collationem et possessionem.*

1. De Jure collatio *Canonicatum* in Ecclesiis Cathedralibus simultanee spectare præsumitur ad Episcopum et Capitulum. — 2. Consuetudo tamen in contrarium attendi debet, videlicet, quod ad solum Episcopum privative quoad Capitulum, vel e converso ad solum Capitulum privative quoad ipsum Episcopum collatio, seu provisio pertineat. — 3. Consuetudo *Canonicatus*, et Dignitates conferendi a Capitulo irrequisito Episcopo probatur ex collationibus factis tantum ab eodem Capitulo. — 4. Quæ consuetudo ad exclusionem simultaneæ collationis præscribitur spatio 40 annorum. — 5. Nondum in Ecclesiis Cathedralibus, sed etiam in Ecclesiis Collegiatis sæcularibus collatio, seu provisio *Canonicatum* spectat simultanee ad Episcopum, et Capitulum. — 6. Nec pertinet ad solum Episcopum. — 7. Nisi consuetudine, aut pacto dictos *Canonicatus* conferendi facultatem acquisiverit. — 8. Quo casu Episcopus habens vigorem pacti, aut consuetudinis facultatem conferendi *Canonicatus* Ecclesiæ Collegiatae excludit reservationem in vim alternativæ. —

nes Ecclesiasticarum regularum, et Panormiam vel Pannormium evulgavit. Sunt et alii qui in colligendis Canonibus operam posuerunt, sed de omnibus dicere longum esset.

9. Quando *Canonicatus* sunt simultaneæ collationis, Indultum concessum Ordinario suffragatur etiam Capitulo. — 10. Imo quando est simultanea electio, seu collatio inter Ordinarium, et Capitulum, si Ordinarius reperitur exemptus a regula octava *Cellaræ*, hæc exemptio prodest etiam Capitulo. — 11. In his collationibus simultaneis Episcopi, et Capituli tantam potestatem habet Episcopus solus per se, quantam habet totum Capitulum, et e contra. — 12. Si Episcopus conferat uni, et Capitulum alteri, neutra collatio valebit. Unde cum neutra collatio valeat, si Papa provideat tertio, etiam sequenti die ille dicitur habere potius Jus, et ejus possessio erit bona. — 13. Imo stante discordia inter Episcopum, et Capitulum, Papa non tenetur conferre tale Beneficium uni vel alteri nulliter per Episcopum, et Capitulum provisum, nec gratificari digniori. — 14. Sede Episcopali vacante, vel Episcopo a Beneficiorum collatione suspensio, stante simultanea, collatio spectat ad Capitulum jure proprio. Sicut e contra effecto inhabili Capitulo, collatio jure proprio spectat ad Episcopum. — 15. Possessio *Canonicatus*, sive dignitatis, quæ sit de Capitulo, capitulariter capi debet. — 16. Aliter si non sit capitulariter capta, est nulla, nec est manutenibilis. — 17. Imo possessio non capitulariter capta de *Canonicatu*, non suffragatur, quamvis fuisset capta de mandato *Executoris Litterarum Apostolicarum*. — 18. Ut possessio dicatur capitulariter capta, debet convocari Capitulum ad sonum Campanæ. — 19. Quæ si sit capta sine prævio sono Campanæ, non dicitur capitulariter capta, et est nulla, de cujus soni attestatione non statuitur depositioni Notarii sine testibus. — 20. Possessio, ut dicatur capta, debet *Canonicus* sedere in sede propria *Canonicatus*, de quo agitur, et non in alia. — 21. Capta hora Missarum cum assignatione stali in Choro, et loci in Capitulo, est sufficiens. — 22. Habetur possessio pro capitulariter capta, si Capitulum sine justa causa eam tradere recusavit. — 23. Ita ut Capitulo alleganti justam causam incumbat onus eam probandi. — 24. Habetur etiam pro capitulariter capta, si prima Dignitas demandavit convocari Capitulum, et vocati noluerint intervenire nisi duo, vel tres *Canonicus*, in quibus dicitur residere totum Jus Capituli. — 25. Imo Capitulum potest representari in unico *Canonicus* in casu traditionis possessionis *Canonicatus*, et omnibus *Canonicis* injuste reluctantibus, potest possessio tradi ab unico *Canonicus*, et sic tradita, et capta est manutenibilis. — 26. Aliquo impedimento existente, propter quod possessio capitulariter capi non possit, sufficit, si aliter capiatur. — 27. Possessio *Canonicatus*, quod sit legitime capta, justificatur ex actibus *Canonicis* per *Canonicum* gestis cum presentia, et patientia Capituli. — 28. Hinc *Canonicus* si successive post adeptam possessionem non capitulariter captam ex patientia *Canonicorum* ad actus *Canonicos* *Canonicis* tantum competentes admissus fuerit, tunc censetur legitimus possessor. — 29. Talis autem patientia Capituli, seu *Canonicorum* non sufficit ad validandam possessionem in præjudicium tertii, qui inter actus prædictos *Canonicos* apprehendit possessionem capitulariter. — 30. *Canonicatum* injuste possidens superveniente sibi novo titulo valido potest continuare possessionem ipsam de facto, mutato solum primo jure, et titulo possessionis; quæ mutatio ipso jure statim facta intelligitur